

Ordførere for forsvar, samfundssikkerhed, beredskab

DATO: 08. oktober 2024
PROJEKTRNR.: 7043
sv/kbj/CEL

Vandsektorens forslag til beredskabsemner

DANVA, Dansk Vand- og Spildevandsforening, der er vandsektorens interesseorganisation, ser frem til efterårets politiske forhandlinger om øget fokus på det civile beredskab. I den forbindelse tillader vi os at fremsende vores forslag, hvor de vigtigste er at finde her:

- Vand- og spildevandsforsyninger skal have samme sektormyndighed som de øvrige forsyningsarter. Der skal være én myndighed, som er ansvarlig for at samtænke forsyningsarterne, uanset om vi taler om national strategi, udpegning af kritiske enheder, baggrundskontrol, tilsyn m.m.
- Der skal prioriteres ressourcer til at:
  - En national, offentlig myndighed kan virkeliggøre forpligtigelsen til at støtte de kritiske/vigtige enheder med at styrke deres modstandsdygtighed.
  - Tilsynet med forsyningerne skal være dialogbaseret og sikre gensidig læring m.m.
  - Kompensere vand- og spildevandsforsyningerne ud over deres almindelige forsyning, så de også i perioder kan servicere militære aktører, hvilket kommende NATO-baserede retningslinjer forventes at lægge op til.

Du finder bilag med uddybning og øvrige forslag på de følgende sider, og vi står naturligvis til rådighed for yderligere.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby
Bestyrelsesformand for DANVA

Carl-Emil Larsen
Administrerende direktør for DANVA

BILAG

Baggrund

DANVAs medlemmer leverer tjenesteydelser dels i sektoren for drikkevand, dels i sektoren for spildevand. Der er forventning om, at rigtig mange forsyninger vil blive udpeget som kritiske enheder/væsentlige enheder, når EU's beredskabsdirektiver skal virkeliggøres.

Vejrmæssige hændelser med megen nedbør, længere perioder uden nedbør (tørke) i enkelte somre, varsling af brown-out, øget trussel om cyberangreb, lang leveringstid på kritiske komponenter, pandemi mv. er eksempler på situationer, som har kaldt på ekstra opmærksomhed.

I den kontekst er det utvivlsomt, at der er behov for national og lokal opmærksomhed på vand- og spildevandsforsyning og rammerne for beredskab – også i et omfang der går ud over minimumsimplementering af de nævnte direktiver.

Det er vores opfattelse, at Ministerium for Samfundssikkerhed og Beredskab bliver sektormyndighed for vand- og spildevandsforsyningerne, når emnet er beredskab. Øvrige forsyningsarter, som eksempelvis el og varme, har Energistyrelsen som sektormyndighed, der har mange års erfaring med beredskab for disse forsyningsarter.

Sektoransvar

De danske forsyningsarter har ikke samme sektormyndighed, når emnet er beredskab. Dette afspejler efter vores vurdering ikke virkelighedens behov. Der er multiforsyninger, som organiserer flere forskellige forsyningsarter.

Aktuelt er der udsigt til, at koncerner med flere forskellige forsyningsarter bliver omfattet af forskellige reguleringer, der desuden er udformet af flere ministerier, og som tilmed forventes at have forskellig tilgang til implementeringen (overimplementering contra minimumsimplementering).

Det er afgørende, at der i tilblivelsen af lovgivningen, sker en prioritering af koordineringen mellem de relevante ministerier, og at der dermed sikres en sammenlignelighed i bl.a. termer, krav, tilsyn og håndhævelse. Det bør være et klart mål, at multiforsyningerne ikke oplever u hensigtsmæssig administration eller ekstra omkostninger grundet det fragmenterede sektoransvar.

Det vil efter DANVAs opfattelse være hensigtsmæssigt at samordne forsyningsarterne under samme sektormyndighed.

Økonomiske konsekvenser – at trække på samme hammel

Den økonomiske rammeregulering for vand- og spildevandsforsyninger er yderst kompliceret og afspejler ikke nødvendigvis forsyningernes rammevilkår givet i anden lovgivning eller samfundets forventninger til forsyningernes bidrag.

Det er vigtigt for drikkevands- og spildevandsforsyningerne, at omkostningerne afholdt til konkret at opfylde lovgivningens bestemmelser bliver betragtet som en "ikke-påvirkelig omkostning", hvilket betyder, at omkostningerne bliver fritaget for effektiviseringskrav. Alternativt vil forsyningernes mulighed for fremadrettet at finansiere de nødvendige tiltag efter lovens bestemmelser være markant svækket.

---

¹ Notat kan fremsendes på anmodning

¹ Artikel offentliggjort 05.09.2024 på NATOs [hjemmeside](#).

Omdrejningspunktet må være, at der skal være proportionalitet mellem omkostningsniveau og merværdi for den konkrete kritiske enhed og dens rolle i samfundet.

Desuden bør reguleringen, bredt set og i praksis, understøtte, at der er vandforsyninger og/eller spildevandsforsyninger, som vælger at følge de mere vidtgående beredskabsrelaterede regler kendt fra energisektoren.

Der bør ligeledes være mulighed for at kompensere vand- og spildevandsforsyningerne ud over deres almindelige forsyning. Der tænkes her på perioder, hvor det kan komme på tale at servicere militære aktører, hvilket kommende NATO baserede retningslinjer forventes at lægge op til.

Finansiell støtte til kritiske enheder

I DANVA har vi noteret os, at EU-medlemslandenes forpligtiges til at støtte kritiske enheder i arbejdet med at styrke deres modstandsdygtighed. Se CER-direktivets artikel 10 samt artikel 4 stk. 2 litra e. Vi vil opfordre til, at der også i Danmark stilles finansielle ressourcer til rådighed for kritiske enheder, hvor det er nødvendigt og begrundet i den samfundsmæssig interesse.

Den danske forsyningsstruktur på vand- og spildevandsområdet er kendetegnet ved tusindvis af mindre enheder. Dertil kommer, at såvel drikkevands- som spildevandsforsyning er baseret på et hvile-i-sig-selv-princip.

Ressourcer til sektormyndigheden på nationalt niveau

DANVA efterlyser midler til at opkvalificere sektormyndigheden på vand- og spildevandsområdet med henblik på, at myndigheden kan understøtte og vejlede sektorerne. Sammenligningspunktet i Danmark er den støtte el-branchen har fået hos Energistyrelsen.

Siden udskillelsen af de kommunale vand- og spildevandsselskaber i 2010 har DANVA kun i begrænset omfang kunne notere, at sektormyndigheden har kunnet løfte sine opgaver på beredskabsområdet. Alle borgere skal vide, at der tages aktion på myndighedsniveau med henblik på at planlægge opretholdelse og videreførelse af samfundets funktioner i tilfælde af større ulykker og katastrofer, hvilket er kravet i beredskabslovens § 24.

På vandsektorens opfordring blev der i 2021 udformet et notat¹ i Miljøstyrelsens regi omhandler nødvendige regler med relation til organisering, ansvar, roller, opgaver etc.

DANVA efterlyser endvidere tiltag og ressourcer, der kan fremme et dialogbaseret beredskab og tilsyn. Det vil være et vigtigt signal, som vil fremme et hurtigere løft af beredskabskompetencen hos både myndigheder og de kritiske enheder.

NATO-forventninger – øget samarbejde mellem det civile og det militære beredskab

Washington Summit 2024 havde, som vi forstår det, bl.a. et klart budskab om øget koordinering mellem de civile og det militære beredskab. Der står følgende i en artikel på NATOs hjemmeside²: "...Allies pledged to build on efforts to strengthen national resilience by integrating civilian planning into national and collective defence planning in peace, crisis and conflict."

---

¹ Notat kan fremsendes på anmodning

² Artikel offentliggjort 05.09.2024 på NATOs [hjemmeside](#).

---

¹ Notat kan fremsendes på anmodning

¹ Artikel offentliggjort 05.09.2024 på NATOs [hjemmeside](#).

Der er fra NATO en forventning til det civile beredskab om, at det kan understøtte de militære operationer bl.a. i forhold til sikring af vandforsyning. Dertil kommer en forventning om, at denne forsyning er gjort modstandsdygtig overfor sabotage m.m.

Fra DANVAs side er vi ikke i tvivl om, at forsyningerne og deres kommunale ejere vil bidrage aktivt med at understøtte med det nødvendige. Grundet den stramme økonomiske reguleringsramme for vandsektoren er vi dog nødt til at synliggøre, at dette skal følges op med en økonomisk skadesfriholdelse af forsyninger. Alternativet er, at denne aktivitet ellers vil gå ud over den ordinære forsyningsdrift, og at det er forsyningskunder, der via taksterne skal finansiere aktiviteten.

Samtænke på tværs af forsyningsarter

DANVA opfordrer til, at en samtænkning de forskellige forsyningssektorer gensidige afhængighed prioriteres, og at repræsentanter for de forskellige brancher involveres i dette.

Der savnes generelt en national strategi for kritiske/vigtige enheders modstandsdygtighed. Indbyrdes afhængigheder for leverancer af tjenesteydelser sektorerne imellem vil dermed ikke blive afstemt sektorerne imellem, hvorfor forsynings sikkerheden kan blive kompromiteret sektorerne imellem.

Den fortsatte placering af energisektoren og forsyningerne for vand og spildevand i to forskellige hovedlove finder vi uheldigt:

1. Sektoren for drikkevand og spildevandssektoren er særdeles afhængig af leverancer fra energisektoren, ligesom energisektoren og flere andre sektorer er stærkt afhængige af vandsektorens leverance af vand samt afledning og rensning af spildevand, hvorfor koordinering er vigtig.
2. Flere af DANVAs medlemmer er multiforsyninger. For disse er det afgørende, at der sker en prioritering af koordineringen mellem de relevante sektorer/ministerier, hvilket en national strategi vil kunne bidrage til.
3. Det forventes, at spildevandsektoren i den nære fremtid får en afgørende betydning for PtX, som også vil kunne bidrage med energiforsyning.

Desuden er der tekniske muligheder, som peger i retning af øget samspil mellem fjernvarme- og spildevandsforsyning samt drikkevandsforsyning og kølingsformål.

Lokal beredskabskoordinering øger sikkerheden og samfundets robusthed

DANVA vil kraftigt opfordre til, at det bliver obligatorisk med lokal beredskabskoordinering, hvor omdrejningspunktet som udgangspunkt er den lokale kompetente beredskabsmyndighed/kommunalbestyrelsen, herunder den lokale beredskabsstab (LBS) eller politiet og repræsentanter for de udpegede kritiske enheder/vigtige enheder.

Beredskabsmyndigheden har en kommunal beredskabsplan, der har talrige snitflader til forsyningernes beredskabsplaner og ansvarsområder. En drøftelse af snitflader, forventninger og muligheder er essentiel, såfremt beredskabet skal kunne fungere. Dertil kommer at der vil være mulighed for, at der mellem de sikkerhedsgodkendte deltagere sker en udveksling af erfaringer og identificering af områder, hvor man potentielt kan være hinanden behjælpelig.

Da alle sektorer og myndigheder er presset opgavemæssigt, er det nødvendigt med et obligatorisk krav for, at tiltaget skal kunne fungere og bidrage til lokal robusthed.

Den lokale beredskabsmyndighed/Kommunalbestyrelsen kan bl.a. af hensyn til sikring af højt kvalificeret beredskabsviden delegere sin kompetence til det relevante kommunale redningsberedskab.

---

¹ Notat kan fremsendes på anmodning

¹ Artikel offentliggjort 05.09.2024 på NATOs [hjemmeside](#).